

Attīstības plānošana pašvaldībās 2014: aktuālie jautājumi un izaicinājumi

12.decembris, 2013.gads
Kalnciema ielas kvartāls, Rīga

Jevgēnija Butņicka

Andris Eglītis

VARAM Reģionālās politikas departamenta
Reģionālās attīstības plānošanas nodaļa

2013.gadā paveiktie darbi un izaicinājumi 2014.gadā

- **Reģionālās politikas pamatnostādņu apstiprināšana** → finansējuma piesaiste atbalsta pasākumiem pašvaldībām, investīciju finansējuma sadales principi starp pašvaldībām, projektu ideju pilnveidošana/attīstīšana
- **Gatavošanās jaunajam plānošanas periodam** → darbs ar nozaru ministrijām reģionālās politikas un nozaru politikas koordinācijas nodrošināšanai (teritoriālie principi, koordinācija ar papildinošām aktivitātēm)
- **MK noteikumi par reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem** → plānošanas reģionu teritoriju attīstības plānošanas dokumentu izstrāde
- **Izstrādāti un apstiprināti NFI projekti** → projektu ieviešana sadarbībā ar plānošanas reģioniem
- **Vietējo pašvaldību kapacitātes stiprināšanas pasākumi** (atvērto durvju dienas reģionos) → metodiskā vadība pašvaldību attīstības programmu, vadlīniju sagatavošana vietējo rīcības grupu stratēģiju izstrādei, t.sk. sasaistei ar pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem

Plānotās VARAM ES fondu investīcijas reģionālajai attīstībai (1)

1. Uzņēmējdarbībai nozīmīgu teritoriju infrastruktūras veidošana atbilstoši pašvaldības integrētajiem attīstības plāniem (3.1.3.¹)

Finansējums: 155,13 milj. EUR (ERAF, pašvaldību finansējums)

Atbalsts:

Pašvaldību attīstības programmās noteiktajiem prioritārajiem investīciju projektiem:

- uzņēmējdarbības vides uzlabošanai investoru piesaistei un darbavietu radīšanai
- būtiskas infrastruktūras trūkumu esošajiem uzņēmumiem novēršanai
- funkcionālo saišu starp novadiem veidošanai

Finansējuma saņēmēji:

Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru un Latgales plānošanas reģiona pašvaldības

Plānotās VARAM ES fondu investīcijas reģionālajai attīstībai (2)

2. Energoefektivitātes paaugstināšana un atjaunojamo energoresursu izmantošana pašvaldību publiskajā infrastruktūrā (4.2.2.)

Finansējums: 50,22 milj. EUR (ERAF, pašvaldību finansējums)

Atbalsts:

Atbilstoši pašvaldības integrētajiem attīstības plāniem investīcijas pašvaldību ēku renovācijā energoefektivitātes paaugstināšanai, kā arī lokālo siltumavotu rekonstrukcijā (kā papildelements), tai skaitā veicot pielāgošanu atjaunojamo energoresursu izmantošanai

Finansējuma saņēmēji:

Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru un Latgales plānošanas reģiona pašvaldības

Plānotās VARAM ES fondu investīcijas reģionālajai attīstībai (3)

3. Pilsētu degradēto teritoriju revitalizācija atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām (5.6.2.)

Finansējums: 209,96 milj. EUR (ERAF, pašvaldību finansējums)

Atbalsts:

Pašvaldību attīstības programmās noteiktajiem prioritārajiem publiskās infrastruktūras investīciju projektiem, kas vērsti uz pilsētvides revitalizācijas veicināšanu, bijušo rūpniecisko teritoriju (*brownfields*) un citu degradēto teritoriju atjaunošanu (teritorijas labiekārtošanas darbi)

Finansējuma saņēmēji:

Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru un Latgales plānošanas reģiona pašvaldības

Finansējuma piesaiste atbalsta pasākumiem pašvaldībām: plānotie pamatprincipi ieviešanā

- Projekti, kas **pamato ekonomiskās aktivitātes veicināšanu un liecina par privāto investoru gatavību veikt ieguldījumus un veidot jaunas darbavietas**
- **Striktāki kritēriji projektu vērtēšanā**
- Netiks noteiktas stingras kvotas katrai pašvaldībai – **ierobežota atlase ar konkursa elementu**
- Atbalsta pasākums attīstības centriem: **ieguldījumi arī ārpus attīstības centra teritorijas (pašvaldības izvēle)**
- **Kopīgi projekti attīstības centriem ar pašvaldībām apkārtējā lauku teritorijā**

Finansējuma piesaiste atbalsta pasākumiem pašvaldībām: kā sagatavoties ieviešanai

- Pirmais solis – VARAM veiktā pašvaldību – atbalsta saņēmēju **aptauja par prioritārajām projektu idejām**. Jāturpina darbs pie šo ideju izstrādes un pilnveidošanas
- 2014.-2020.gada plānošanas periodā pašvaldībām **aktīvāk jāstrādā pie uzņēmēju/investoru piesaistes savas pašvaldības teritorijā** (pašvaldību investīciju piesaistes kapacitātes stiprināšanas pasākumi – apmācības, investīciju piedāvājumu sagatavošana u.c.)
- Iesniedzot projektu, **jābūt zināmai vismaz daļai no infrastruktūras lietotājiem** (vēlami nodomu protokoli, īpaši attīstības centru atbalsta pasākumā)
- Jānodrošina prioritāro investīciju projektu **atbilstība integrētai pašvaldības attīstības programmai**

Reģionu un vietējo pašvaldību metodiskā vadība attīstības programmu izstrādei

- **Metodisko ieteikumu reģionu un pašvaldību attīstības programmu izstrādei aktualizācija** ~ 2014.gada marts (aprīlī, maijā apmācības)
- **Nozaru politiku vadlīniju 2014.-2020.gadam aktualizācija** sadarbībā ar nozaru ministrijām (uzstādījumi jaunajām programmēšanas periodam, jaunie politikas plānošanas dokumenti, aktualitātes normatīvajos aktos, labā prakse, sadarbības projekti utml.) ~ līdz 2014.gada martam
- **VARAM un plānošanas reģionu vērtēšanas kārtības un vērtēšanas kritēriju pārskatīšana / precizēšana** atbilstoši aktualizētajiem metodiskajiem ieteikumiem ~ 2014.gada aprīlis
- **Sadarbības projektu ieviešanas nosacījumu izstrāde** (sadarbībā ar IPD) – sadarbības projektu īstenošanas pieredze – 2014.gada februāris
- **Normatīvo aktu grozījumi**

Metodisko ieteikumu attīstības programmu izstrādei aktualizācija

- Atbilstība aktuālajiem normatīvajiem aktiem
- Labā prakse
- Pieejamās statistiskas aktualizēšana
- Investīciju plānu kvalitātes uzlabošana (investīciju apjoms, sadarbības projekti, projekti, kurus ieteicams īstenot uzņēmējiem, iedzīvotājiem, NVO utml., uzņēmējdarbību veicinošie projekti)

Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām

- Vadlīniju mērķis:
 - nodrošināt nozaru jautājumu risināšanu “uz vietām”
 - informēt par nozaru politiku prioritātēm, kas būtu jāievēro plānojot un īstenojot vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošana dokumentus
- Pielikums VARAM izstrādātajos metodiskajos ieteikumos attīstības programmu izstrādei
- Aktualizēšanas biežums pēc izstrādes – reizi gadā (saistībā ar likumdošanas izmaiņām, atbalsta iespējām utt.)

Nozaru politiku vadlīniju tematiskais aptvērums

1. Vispārējā izglītība un pirmsskolas izglītība
2. Pieaugušo izglītība
3. Sports
4. Jaunatnes politika
5. Profesionālā izglītība
6. Kultūra (bibliotēkas, muzeji, kultūras nami utt.)
7. Nodarbinātība
8. Bērnu un ģimenes politika
9. Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība
10. Vienlīdzīgu iespēju politika (personu ar invaliditāti tiesības)
11. Vienlīdzīgu iespēju politika (dzimumu līdztiesība)
12. Veselības aprūpe un veselības veicināšana
13. Dabas aizsardzība
14. Ūdens resursu apsaimniekošana
15. Atkritumu apsaimniekošana
16. Gaisa kvalitāte un troksnis
17. Zemes dziļļu aizsardzība
18. Vienas pieturas aģentūras principa ieviešana pakalpojumu sniegšanā
19. Satiksme un sakari
20. Enerģētika un energoefektivitāte
21. Uzņēmējdarbības attīstība (inovācija)
22. Investīcijas un eksports
23. Tūrisms
24. Uzņēmējdarbības vides sakārtošana
25. Meža apsaimniekošana un zemes pārvaldība
26. Lauksaimniecība un lauku attīstība
27. Sabiedriskā kārtība un drošība
28. Klimata pārmaiņu politika

Saturiskais aptvērums

- Būtiskākie normatīvie akti
- Galvenie nozares politikas plānošanas dokumenti
- Nozares prioritātes, atbalsta virzieni 2014.-2020.gadam, t.sk. Eiropas līmeņa iniciatīvas / aktualitātes
- Kādi ir ieteikumi pašvaldībām pasākumu un rīcību plānošanā (ieteikumi nozares atspoguļošanai attīstības programmā)
- Kādi ir ieteikumi pašvaldībām prioritāro projektu noteikšanai, ieteikumi sadarbības projektiem / formām, ieteikumi pasākumu
- Sadarbībā ar nacionāla līmeņa institūcijām risināmie jautājumi
- Kontaktinformācija

Pašvaldības attīstības programmas un VRG attīstības stratēģijas papildinātība:

ieteikumi pašvaldību AP izstrādes /aktualizācijas procesam

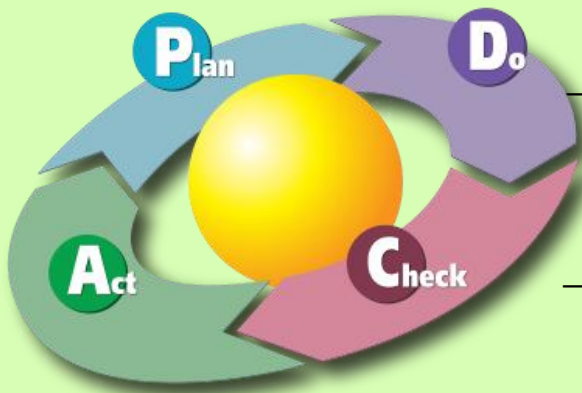

- Ņemt vērā VRG attīstības stratēģijās plānotās rīcības - tikai kopīgi ir iespējams panākt būtiskus rezultātus! Iesaistot attīstības programmas izstrādē, iesaistītie tiek padarīti par līdzatbildīgajiem programmas īstenošanā!
- Veidot AP tematiski visaptverošu un integrētu, izejot no funkcijām un kompetences
- Izstrādes procesā iesaistīt NVO, uzņēmējus u.c. teritorijas attīstībā iesaistītās puses (sadarbība)
- Investīciju plānā iekļaut investīciju projektus, ko būtu ieteicams īstenot NVO un uzņēmējiem

Pašvaldības attīstības programmas un VRG attīstības stratēģijas papildinātība:

ieteikumi VRG AS saturam un izstrādes procesam

- Iesaistīt pašvaldību pārstāvjus VRG AS izstrādes procesā (īpašu uzmanību veltot tām teritorijām, kurās ir vāja NVO aktivitāte)
- Ieteicams veicināt sadarbības projektus vai savstarpēji papildinošo projektu iespējas (pašvaldības, NVO, pilsētu-lauku iedzīvotāji, uzņēmēji)
- Attīstības stratēģijas saturs (priekšplānā VRG AS, nevis MK noteikumi, neierobežojot rīcības):
 - Ieguldījums pašvaldību teritoriju attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā (specializācija, teritoriju sadarbība, vietējo vajadzību apzināšana)
 - Ieteicams plānot rīcības jomās, kur pašvaldības nepievērš pietiekamu uzmanību (finansiāli, resursu u.c. ziņā), bet kas ir būtiskas teritoriju attīstībai – VRG autonomās rīcības
 - Paplašināt investīciju plāna nozīmi (visas vajadzības), ne tikai ZF un ELFLA administrēšanai

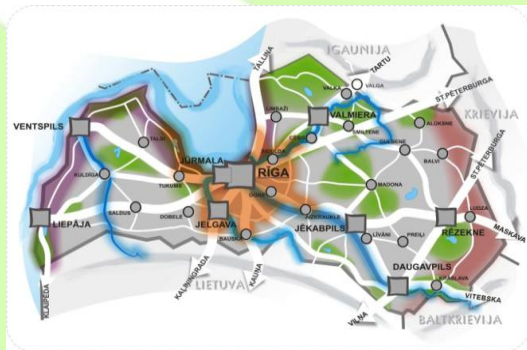

Latvijas pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšana attīstības plānošanā

- starptautiskās pieredzes izpēte (vizītes, mācības), pārņemšana un izplatīšana, t.sk. ekonomiskās specializācijas noteikšanai, jaunu iniciatīvu atrašanai u.c.
- izpētes veikšana reģionu attīstības plānošanas dokumentu izstrādei, t.sk. pašvaldību sadarbības projektu noteikšanai
- kopienu aktivizēšanas pasākumi – līderu identificēšana, apmācības sadarbībā ar pašvaldībām un atbalsts kopienu iniciatīvu īstenošanai
- inovatīvo sabiedrības līdzdalības formu īstenošana (FCG)
- pilotprojektu īstenošana, apmācības, metodiskā materiāla sagatavošana attīstības plānošanas un budžeta plānošanas procesu sasaistei

Nacionāla mēroga telpiskās attīstības plāna izstrāde

- starptautiskās pieredzes apzināšana piekrastes teritoriju attīstības plānošanas jautājumos, ekonomisko un vides interešu līdzsvarošanai
- nacionāla līmeņa ilgtermiņa tematiskā plānojuma izstrāde Baltijas jūras piekrastei (attīstībai nepieciešamo stratēģisko objektu kartes un detalizētu publiskās infrastruktūras attīstības plānu izstrāde, cilvēku glābšanas un drošības nodrošināšanas plānu izstrāde)

Attālo un mazattīstīto reģionu attīstība

- Pieredzes apmaiņa ar Norvēģijas ekspertiem par atbalsta pasākumiem attāliem un mazattīstītiem reģioniem
- Pētījums par Norvēģijas labo praksi atbalsta pasākumu izstrādē

Uzņēmējdarbības aktivitātes palielināšana reģionos

- pilotprojekts Latgales plānošanas reģionā, lai veicinātu reģionālās uzņēmējdarbības attīstību
- ārējā mārketinga atbalsta pasākumi pašvaldībām, t.sk. investīciju piedāvājumu, mārketinga materiālu izstrāde, dalība starptautiskās izstādēs
- reģionālie konkursi inovatīvām biznesa idejām
- apmācību programma “Zināšanu eņģeļi” pašvaldību speciālistiem

Paldies!

www.varam.gov.lv

RĪGAS
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

VIDES AIZSARDZĪBAS UN
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

www.varam.gov.lv